

Czwartek, 13 grudnia 2007 r.

P6_TA(2007)0624

Czarnogóra

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony, a Republiką Czarnogóry z drugiej strony

Parlament Europejski,

- uwzględniając decyzję Rady z dnia 3 października 2005 r. o rozpoczęciu negocjacji z Serbią i Czarnogórą w sprawie zawarcia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (USS),
 - uwzględniając fakt, że po ogłoszeniu przez parlament Czarnogóry niepodległości, Rada przyjęła w dniu 24 lipca 2006 r. nowy mandat negocjacyjny dla samej Czarnogóry,
 - uwzględniając zakończenie negocjacji w sprawie USS w dniu 1 grudnia 2006 r. oraz parafowanie układu w dniu 15 marca 2007 r.,
 - uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie podpisania w imieniu Wspólnoty Europejskiej układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Republiką Czarnogóry (COM(2007)0350),
 - uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Rady i Komisji w sprawie podpisania w imieniu Wspólnoty Europejskiej układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony, a Republiką Czarnogóry z drugiej strony (COM(2007)0350),
 - uwzględniając podpisanie w dniu 18 września 2007 r. umów między UE i Czarnogórą w sprawie ułatwień wizowych dla wiz krótkoterminowych i o readmisji⁽¹⁾,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji w sprawie postępów w kwestii Czarnogóry w 2007 r. (SEC(2007)1434),
 - uwzględniając dokument indykatywny wieloletniego planowania finansowego dla Czarnogóry z tytułu Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (2007–2009),
 - uwzględniając art. 103 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Czarnogóra jest jednym z sygnatariuszy Traktatu o Wspólnocie Energetycznej,
- B. mając na uwadze, że w dniu 23 października 2006 r. Czarnogóra potwierdziła ratyfikację statutu rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK),
- C. mając na uwadze, że przyszłość Czarnogóry związana jest z Unią Europejską,
- D. mając na uwadze, że Republika Czarnogóry jest sygnatariuszem Środkowoeuropejskiej umowy o wolnym handlu (CEFTA); mając na uwadze, że przystąpienie Czarnogóry do WTO może nastąpić w 2008 r.;

⁽¹⁾ Patrz stanowiska Parlamentu z dnia 24 października 2007 r. w sprawie powyższych umów (Teksty przyjęte P6_TA(2007)0451 oraz P6_TA(2007)0452).

Czwartek, 13 grudnia 2007 r.

- E. mając na uwadze, że na szczycie w Tesalonikach w dniach 19 i 20 czerwca 2003 r. Rada Europejska uznała, iż przyszłość Czarnogóry związana jest z Unią Europejską, oraz, że zostało to wielokrotnie potwierdzone przez Radę i Parlament,
- F. mając na uwadze zakres Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, który ustanawia stosunek umowny między Wspólnotami Europejskimi a Czarnogórą w odniesieniu do zasadniczych aspektów życia instytucjonalnego, społecznego i gospodarczego tego kraju,
- G. mając na uwadze znaczenie, jakie ma ekologiczny wymiar w życiu gospodarczym i społecznym Republiki Czarnogóry, co uznaje konstytucja tego kraju poprzez stwierdzenie, że Czarnogóra jest krajem ekologicznym, oraz podkreślając, że takim deklaracjom intencji powinny towarzyszyć konkretne środki i skuteczne struktury,
- H. mając na uwadze zasadniczą rolę, jaką w życiu demokratycznego kraju odgrywają niezależne, kompetentne, odpowiedzialne i nieskorumpowane sądy,
- I. mając na uwadze konieczność dostosowania wspólnotowej pomocy dla Czarnogóry do zobowiązań umownych wynikających z USS,
- J. mając na uwadze, że w następstwie zawarcia porozumienia między koalicją rządzącą i ważnymi grupami opozycji parlament Czarnogóry wymaganą większością dwóch trzecich głosów uchwalił w dniu 19 października 2007 r. nową konstytucję Czarnogóry,
- K. mając na uwadze, że w 2007 r. w gospodarce Czarnogóry nastąpił znaczny wzrost (prawie 8%), a bezpośrednie inwestycje zagraniczne zwiększyły się (707 000 000 EUR); mając na uwadze, że stopa bezrobocia jest obecnie na niskim poziomie i po raz pierwszy spadła poniżej 12%; mając jednak na uwadze, że istnieją obawy dotyczące deficytu na rachunku bieżącym bilansu płatniczego,
- L. mając na uwadze, że w Republice Czarnogóry korupcja pozostaje poważnym problemem, a także mając na uwadze, że wskaźnik postrzegania korupcji Transparency International na rok 2007 wykazał dla Czarnogóry średnią 3,3 pkt (w skali od 0 „wysoce skorumpowany” do 10 „brak korupcji”),
1. gratuluje rządowi Republiki Czarnogóry szybkiego zakończenia negocjacji w sprawie zawarcia USS oraz niedawnego parafowania tego ważnego dokumentu;
 2. jest zdania, że USS jest pierwszym, lecz także istotnym krokiem Czarnogóry na drodze do przystąpienia do Unii Europejskiej, oraz uważa, że układ stanowi kolejny przykład pozytywnych zmian na Bałkanach Zachodnich, które można osiągnąć dzięki perspektywie członkostwa w UE; przypomina jednak władzom Republiki Czarnogóry, że perspektywę przystąpienia należy oceniać w sposób realistyczny w oparciu nie tylko o samą transpozycję zasad i norm Wspólnoty do prawa krajowego, lecz również na podstawie rzeczywistych zdolności administracyjnych i sędowniczych kraju oraz przeznaczenia wystarczających środków, które mają kluczowe znaczenie dla rozwoju spójnych ram prawodawczych w Czarnogórze i ich skutecznego wykonania oraz stanowią podstawowy wymóg, od którego spełnienia zależy demokratyczny i gospodarczy rozwój kraju;
 3. proponuje, żeby Komisja wzięła pod uwagę jedyną w swoim rodzaju reformę związaną z transformacją, jakiej doświadczyły państwa członkowskie, które przystąpiły do UE w XXI wieku, tak aby dopracować nowe, funkcjonujące już mechanizmy, które mogą okazać się owocne dla Czarnogóry;
 4. zaleca wzmocnienie roli parlamentu Czarnogóry jako centralnego elementu demokracji parlamentarnej i zauważa, że powinien on zatem działać przede wszystkim jako organ kontrolujący, na przykład w dziedzinie finansów publicznych;

Czwartek, 13 grudnia 2007 r.

5. wzywa parlament Czarnogóry, zgodnie z koncepcją jego własnej roli, do aktywnego przyczyniania się do procesu zbliżenia z UE; przypomina rządowi, żeby aktywnie włączał Parlament w proces opiniotwórczy;
6. występuje zatem do rządu i parlamentu Czarnogóry o konkretną realizację celów wymienionych w art. 80 USS poprzez wprowadzenie przepisów prawnych i regulacji koniecznych do zagwarantowania pełnej niezawisłości i odpowiedzialności sądów; uważa w tym względzie, że nowe przepisy konstytucyjne dotyczące kompetencji w zakresie powoływania sędziów zmniejszają dyskrecjonalne uprawnienia parlamentu i zwiększają autonomię samorządowego organu sądownictwa; przypomina, że kluczowe jest istnienie niezależnych, skutecznych i nieskorumpowanych sądów, które zajmą się pełnym i nieodwracalnym wprowadzeniem zasady państwa prawa;
7. nalega na rząd Czarnogóry i władze wymiaru sprawiedliwości, aby udzieliły wszelkiej niezbędnej pomocy i by współpracowały z włoskimi władzami wymiaru sprawiedliwości w zakresie zakończenia śledztwa dotyczącego przestępczości zorganizowanej i przemytu papierosów, w które to procedury uwikłani są prominentni politycy z Czarnogóry i które mogłyby zostać doprowadzone do końca z pomocą międzynarodowego nakazu aresztowania;
8. z zadowoleniem odnotowuje trwającą współpracę Czarnogóry z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii (MTKJ) i podkreśla, że współpraca ta wiąże się ściśle z postępami Czarnogóry na drodze do członkostwa w UE; nalega na władze Czarnogóry, żeby doprowadziły do końca śledztwo w sprawie Sretena Glendzy, dowódcy okręgu policyjnego Ulcinj, i pięciu innych byłych funkcjonariuszy policji oskarżonych o popełnienie zbrodni wojennych w 1992 r.; z zadowoleniem przyjmuje podpisanie dnia 6 grudnia 2007 r. porozumienia z MTKJ, jak i inne kroki podjęte przez władze Czarnogóry w perspektywie upływającego w 2008 r. terminu na doprowadzenie do końca wszystkich postępowań przed MTKJ;
9. z zadowoleniem przyjmuje aresztowanie na terytorium Czarnogóry na początku 2007 r. zbiegłego zbrodniarza wojennego Vlastimira Djordjewicia i wzywa do współpracy z Serbią i innymi krajami sąsiadującymi w odnalezieniu i aresztowaniu pozostałych osób podejrzanych o popełnienie zbrodni wojennych, a w szczególności Ratka Mladicia i Radovana Karadzicia;
10. nalega na władze Czarnogóry, żeby przyjęły i realizowały aktywną politykę przeciw korupcji, tak aby usprawnić administrację publiczną, walkę z przestępczością zorganizowaną i handlem ludźmi, bronią, papierosami i narkotykami, ponieważ kwestie te stanowią warunki wstępne dla integracji z Unią Europejską; przypomina o znaczeniu, jakie ma stworzenie klimatu bezpieczeństwa dla obywateli Czarnogóry, turystów i zagranicznych inwestorów, i w związku z tym wzywa do wzmocnienia niezależnych organów monitorujących zjawisko korupcji;
11. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie z Czarnogorą w dniu 18 września 2007 r. umowy o ułatwieniu wydawania wiz i readmisji, postrzega to jako pierwszy krok ku systemowi całkowitego zwolnienia z wiz i wzywa Radę i Komisję do sporządzenia konkretnego planu działań w tej dziedzinie oraz do wprowadzenia środków zmierzających do zwiększenia możliwości podróżowania dla większej liczby obywateli, w szczególności dla ludzi młodych i studentów;
12. w związku z powyższym z zadowoleniem przyjmuje otwarcie Wspólnego Wizowego Biura Operacyjnego UE w Podgoricy, mającego na celu ułatwienie procedur związanych z wydawaniem wiz krótkoterminowych i wzywa państwa członkowskie do wzięcia udziału w projekcie Wspólnego Wizowego Biura Operacyjnego, aby umożliwić obywatelom Czarnogóry pełne korzystanie z podpisanej umowy;
13. wzywa władze Czarnogóry, żeby wykorzystały podpisanie umowy do dalszego, energicznego przeprowadzania reform w Czarnogórze w dziedzinach takich, jak zasada państwa prawa, walka z przestępczością zorganizowaną i korupcją oraz zwiększenie możliwości administracyjnych kraju;

Czwartek, 13 grudnia 2007 r.

14. podkreśla znaczenie art. 114 USS, przewidującego zaangażowanie na rzecz „stworzenia skutecznej i odpowiedzialnej administracji publicznej w Czarnogórze”, i nalega na rząd, żeby przyjął przepisy konieczne do zagwarantowania przejrzystości procedur mianowania i zarządzania karierami w administracji publicznej oraz do pełnego wykorzystania, przy wsparciu ze strony Komisji Europejskiej, wspólnotowych instrumentów pomocy i współpracy bliźniaczej na rzecz instytucji publicznych;

15. ubolewa nad faktem podpisania porozumienia między Stanami Zjednoczonymi i Czarnogórą, na mocy którego Czarnogóra zobowiązuje się do nieprzekazywania personelu amerykańskiego MTK, w zamian za co USA dostarczać będą pomoc wojskową Czarnogórze (tzw. porozumienie dotyczące art. 98); przypomina, że UE sprzeciwia się tego rodzaju porozumieniom, gdyż podważają one autorytet MTK; oczekuje od Czarnogóry, że uwzględni stanowisko UE w tej kwestii i podejmie odpowiednie kroki;

16. podkreśla, że rozwój turystyki ekologicznie zrównoważonej ma kluczowe znaczenie dla przyszłości czarnogórskiej gospodarki; podkreśla potrzebę stworzenia kompleksowych ram prawnych obejmujących ochronę środowiska oraz planu generalnego dla ochrony strefy brzegowej i nalega na rząd, żeby uruchomił niezależne struktury gwarantujące poszanowanie delikatnej równowagi ekologicznej, zwłaszcza w strefie brzegowej, a także w parkach narodowych wewnątrz kraju, oraz ubolewa nad faktem, że art. 96 USS nie przewiduje wyraźnych zobowiązań w tym zakresie;

17. ubolewa nad trwającymi spekulacjami w zakresie własności i nieruchomości oraz nad ich negatywnym wpływem na trwały rozwój kraju, głównie z powodu słabej lub niewystarczającej kontroli sprawowanej przez władze państwowe i lokalne;

18. zauważa, że Czarnogóra używa *de facto* euro jako waluty oficjalnej; wskazuje, że obecne używanie euro na mocy decyzji podjętej przez władze Czarnogóry w wyjątkowych okolicznościach nie ma nic wspólnego z członkostwem w strefie euro; przypomina, że aby dołączyć do strefy euro, należy spełniać wszystkie kryteria określone w Traktacie, w tym osiągnięcie wysokiego stopnia trwałej konwergencji;

19. nalega w związku z tym na rząd i parlament Czarnogóry, żeby jak najszybciej zastosował krajowe przepisy w sprawie ochrony krajobrazu, zwłaszcza obszarów przybrzeżnych, oraz ochrony wód i środowiska morskiego, a także o realizację ogólnych planów dotyczących zintegrowanego systemu gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków, w szczególności poprzez promowanie segregacji odpadów w nadmorskich obiektach turystycznych oraz budowę instalacji termicznego przekształcania odpadów; kładzie zwłaszcza nacisk na delikatną równowagę ekologiczną Zatoki Kotorskiej i pilną potrzebę podjęcia kompleksowych działań w celu ocalenia tego rzadkiej urody dziedzictwa przyrodniczego i architektonicznego;

20. zaleca czarnogórskim władzom przystąpienie do konkretnej realizacji celów wymienionych w art. 109 USS poprzez jak najszybsze wprowadzenie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii; zwraca się do Komisji, aby pomogła rządowi Czarnogóry w poszukiwaniu publicznych lub publiczno-prywatnych środków finansowych potrzebnych do budowy tego rodzaju instalacji; zauważa, że projekt Strategii Energetycznej 2025 jest szansą na przekształcenie sektora energii w Czarnogórze w branżę bardziej przyjazną środowisku naturalnemu, oraz podkreśla jego znaczenie dla rozwoju kraju;

21. zauważa, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Czarnogórze zdominowane są inwestycjami w nieruchomości; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie nowego planu zagospodarowania przestrzennego przez rząd Czarnogóry, oraz wzywa do jego pełnego wdrożenia w celu ochrony wybrzeża przed przekształceniem w teren pod zabudowę; zauważa jednocześnie, że inspekcje budowlane odgrywają ważną rolę w tym procesie oraz że w przypadku obszarów wrażliwych powinno się rozważyć wprowadzenie moratoriów na budowę;

Czwartek, 13 grudnia 2007 r.

22. jest zaniepokojony brakiem przejrzystości i tradycją monopoli zarówno w strukturach politycznych, jak i gospodarczych, co utrudnia rozwój Czarnogóry jako demokratycznego społeczeństwa wolnorynkowego;

23. uważa, że opracowanie i wdrożenie wszechstronnego długoterminowego planu dotyczącego rozwoju gospodarczego, podobnie jak zwalczanie znacznej „szarej strefy” jest kluczowe dla powodzenia USS; wzywa władze Czarnogóry do bardziej zdecydowanego zaangażowania się w politykę dotyczącą zatrudnienia – jednego z najpoważniejszych problemów gospodarczych i społecznych, z jakimi boryka się społeczeństwo Czarnogóry – oraz do dalszego prowadzenia polityki gospodarczej zmierzającej do stworzenia otwarcie konkurencyjnego i przejrzystego klimatu dla biznesu;

24. przypomina o znaczeniu, jakie ma stworzenie sieci transportu intermodalnego, a co za tym idzie: odciążenie transportu drogowego; uważa, że w dążeniu do osiągnięcia tego celu można wykorzystać partnerstwa z sektorem prywatnym oraz emisję rządowych papierów wartościowych; zaleca dalsze prace nad odnawianiem kolei oraz odbudowę częściowo niewykorzystywanych linii prowadzących z Podgoricy do miasta Nikšić i do granicznego miasta Shkoder w Albanii;

25. wzywa rząd Czarnogóry do wypracowania rozwiązań długoterminowych dla mieszkalnictwa i kwestii obywatelstwa uchodźców z sąsiedniego Kosowa, na podstawie Europejskiej konwencji o obywatelstwie z 1997 r. i przyjętej niedawno Konwencji Rady Europy o unikaniu zjawiska bezpaństwowości w związku z sukcesją państw;

26. występuje do władz Czarnogóry o jeszcze skuteczniejsze koordynowanie udziału Czarnogóry w programach wspólnotowych, zwłaszcza w dziedzinie edukacji i kształcenia; zaznacza, że programy te mogą być skutecznym narzędziem służącym do podniesienia jakości oferty edukacyjnej i szkoleniowej oraz otwierającym przed czarnogórską młodzieżą nowe perspektywy nauki, obejmujące również możliwość pobytu za granicą; sądzi, że wraz z Komisją Europejską należy rozważyć sposoby promowania współpracy bliźniaczej i partnerstwa między strukturami czarnogórskimi a odpowiadającymi im strukturami państw członkowskich Unii; uważa, że zwolnienie z wiz może ułatwić uczestnictwo obywateli Czarnogóry w programach wspólnotowych;

27. wzywa rząd Czarnogóry do zreformowania ustaw dotyczących mediów, a w szczególności ustawy w sprawie przejrzystości mediów i zapobieganiu koncentracji mediów, aby umożliwić większą przejrzystość i zapobiegać tworzeniu monopoli medialnych zarówno w przypadku prasy, jak i mediów elektronicznych; wzywa parlament Czarnogóry do zapewnienia niezależności Rady Radiowo-Telewizyjnej Czarnogóry (RTCG), w tym do zapewnienia rzeczywistej reprezentacji wszystkich grup społecznych, ułatwiając dzięki temu pełne przekształcenie RTCG w profesjonalną, publiczną służbę radiowo-telewizyjną;

28. zauważa, że jest to kluczowym elementem dla wzmocnienia i utrzymania niezależnych mediów charakteryzujących się wyważonym dziennikarstwem;

29. wielce ubolewa nad faktem nieprzyjęcia żadnej rezolucji w sprawie zamordowanego dziennikarza Duszko Jovanowicia, który w chwili śmierci przygotowywał publikację szeregu artykułów na temat przemytu papierosów i innych form przestępczości zorganizowanej w Czarnogórze;

30. nalega na rząd Czarnogóry, żeby zagwarantował wolność prasy, i wnioskuje o przeprowadzenie śledztwa w sprawie napaści w Podgoricy, w dniu 1 września 2007 r., której ofiarą padł Zeljko Iwanović, wydawca niezależnego dziennika „Vijesti”;

31. podkreśla ważną rolę, jaką społeczeństwo obywatelskie może odegrać w rozwoju demokracji oraz rządów prawa, kierując uwagę na problemy społeczne i nabrzmiałe kwestie polityczne; wzywa w związku z tym do stworzenia solidniejszych gwarancji i lepszych warunków dla podmiotów społeczeństwa obywatelskiego;

Czwartek, 13 grudnia 2007 r.

32. odnotowuje podjęte przez rząd Czarnogóry zobowiązanie do promowania współpracy kulturalnej i liczy na większe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w sprawy kultury, również dzięki popieraniu różnych form zrzeszania się i poprzez promowanie kontaktów międzyludzkich;
 33. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy na rzecz otwarcia przed studentami z Czarnogóry możliwości studiowania w państwach członkowskich UE; wzywa państwa członkowskie UE do poszukiwania nowych form interakcji z narodem Czarnogóry;
 34. ubolewa nad opóźnieniem, z jakim odbyło się otwarcie przedstawicielstwa Komisji w Czarnogórze; zwraca uwagę na to, jak ważna jest widoczna obecność Unii Europejskiej w Czarnogórze, zwłaszcza w perspektywie wejścia w życie USS; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja wszczęła procedury naboru pracowników do przedstawicielstwa w Podgoricy, i ma nadzieję, że procedury te zostaną niezwłocznie zakończone;
 35. z zadowoleniem przyjmuje inaugurację nowego przejścia granicznego w Scepan Polje w dniu 1 października 2007 r. i związaną z tym wydarzeniem zapowiedź budowy dalszych nowych przejść granicznych; wyraża w związku z tym zadowolenie z rozwoju stosunków dobrosąsiedzkich;
 36. zauważa, że stałe porozumienie dotyczące granicy chorwacko-czarnogórskiej będzie musiało zastąpić tymczasowe porozumienie zawarte między Chorwacją i ówczesną unią państwową Serbii i Czarnogóry; uważa, że obecny układ tymczasowy wprowadzony na Półwyspie Prevlaka dowiódł, że jest doskonałą podstawą dla nowego, trwałego porozumienia;
 37. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie nowej konstytucji przez parlament Czarnogóry; sądzi, że nowa konstytucja wprowadza wyraźniejszy podział władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej oraz że ustanawia odpowiednie gwarancje dla mniejszości narodowych;
 38. postrzega nową konstytucję jako krok we właściwym kierunku, który potwierdza wolę Czarnogóry do pełnej integracji z UE; jest jednak zdania, że po podjęciu odpowiednich środków na rzecz poprawienia zakresu odpowiedzialności sędziów i wyplenienia powszechnej korupcji, która rzuca cień na sądownictwo Czarnogóry, należy poprawić przepisy dotyczące mianowania i odwoływania władz wymiaru sprawiedliwości, tak aby w lepszym stopniu zagwarantować niezawisłość sądów;
 39. uważa, że współpraca regionalna krajów regionu Bałkanów Zachodnich może być skutecznym instrumentem do rozwiązywania problemów politycznych, gospodarczych i społecznych; z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie Czarnogóry do CEFTA, które znacząco przyczyni się do rozwoju gospodarczego kraju; nalega na Komisję, aby pomagała władzom Czarnogóry w zacieśnianiu współpracy z sąsiednimi krajami w dziedzinie energii, środowiska naturalnego i transportu; podkreśla znaczenie współpracy regionalnej na rzecz integracji Czarnogóry z Unią Europejską;
 40. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi Czarnogóry.
-